

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІСОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Лісопромисловий комплекс (ЛПК), як один із важливих міжгосподарських комплексів національної економіки, потребує обґрунтованого вибору напрямків стратегічного розвитку. Проведено аналіз стану лісопромислового комплексу України, визначено тенденції його розвитку. Оцінено структуру виробництва, споживання, експорту та імпорту лісової продукції України. У статті здійснено аналіз експортно-імпортного потенціалу лісопромислового комплексу України. Представлено зв'язки лісопромислового комплексу з іншими видами економічної діяльності. Стратегічними напрямками розвитку ЛПК України є: забезпечення екологічно орієнтованого та комплексного використання лісових ресурсів; забезпечення в повній мірі сировиною вітчизняних товаровиробників; перехід до комплексної переробки деревини; проведення модернізації підприємств; впровадження інноваційних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій; збільшення інвестицій; підвищення конкурентоспроможності продукції ЛПК; подолання корупції в лісовому господарстві.

Ключові слова: лісопромисловий комплекс, оцінка, тенденції розвитку, лісова продукція, стратегічні напрями розвитку.

I.V. YAROSHENKO

Research Center for Industrial Problems of Development of National Academy of Sciences of Ukraine

STATUS AND TRENDS FOREST COMPLEX OF UKRAINE

The forest industry complex (FIC), as one of the important inter-economic complexes of the national economy, requires a reasonable choice of strategic development directions. The analysis of the state of the forest industry of Ukraine, identified trends in its development. The structure of production, consumption, export and import of forest products of Ukraine is estimated. The article analyzes the export-import potential of the forest industry of Ukraine. The article presents the relationship of the forest industry with other economic activities. The strategic directions of development of the Ukrainian FIC are: ensuring environmentally oriented and integrated use of forest resources; providing full raw materials for domestic producers; transition to integrated wood processing; modernization of enterprises; introduction of innovative, resource - and energy-saving technologies; increasing investment; improving the competitiveness of the products of the FIC; overcoming corruption in forestry.

Keywords: forest industry complex, assessment, development trends, forest products, strategic directions of development.

Постановка проблеми. Лісопромисловий комплекс (ЛПК) – це еколого-економічна система, що об'єднує процеси лісорозведення та лісовідновлення, заготівлю лісових ресурсів та їх первинну і поглиблену переробку, продаж лісопродукції, а також галузі інфраструктури. З іншої сторони, ЛПК – це сукупність підприємств, діяльність яких зумовлена використанням лісових ресурсів та похідних продуктів від них [1].

Лісовий комплекс, як зазначила О. Дребот [2], можна розглядати як складну систему відкритого типу, на вході якої перебуває окремий природний ресурс (ліс та його властивості), який у процесі суб'єктно-об'єктних відносин всередині системи активно трансформується у велику кількість готових продуктів, залежно від стадії створення доданої вартості, які після завершення усіх стадій надходять у сферу обігу та споживання.

Лісопромисловий комплекс – це міжгалузеве утворення в межах України, що поєднує в собі низку галузей, а саме: лісове господарство, лісозаготівельну, деревообробну, лісохімічну, целюлозо-паперову та гідролізну промисловості. Як один із важливих міжгосподарських комплексів національної економіки, ЛПК потребує обґрунтованого вибору напрямків стратегічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання теорії і практики функціонування лісопромислового комплексу розглядалися у науково-практичних дослідженнях таких провідних вітчизняних науковців, як: О.М.Адамовського, С.А. Генсірука, О.А. Голуба, Б.М. Данилишина, А.М. Дейнеки, М.І. Долішнього, В.С. Кравціва, І.М. Синякевича, С.О. Мельника, В.С. Міщенко, М.А. Хвесика, О.І. Шаблія та ін.

Метою статті є оцінка стану та визначення тенденцій розвитку лісопромислового комплексу України.

Виклад основного матеріалу. У світі найбільш авторитетним джерелом інформації щодо розвитку світового лісного господарства є Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) [3,4]. ФАО є міжурядовою організацією та спеціалізованою установою ООН, до її складу входять 194 держави-члени. Україна приєдналася до ФАО в 2003 році і співпрацює за різними проектами організації на рівні країни та регіонів. Одним з напрямів співробітництва ФАО та України є підвищення продуктивності та стійкості лісового господарства.

Дослідимо структуру виробництва, споживання та експорту-імпорту лісової продукції за даними ФАО в Україні у 2011-2015 рр. [3,4] (табл.1)

1. Круглий ліс. Виробництво круглого лісу у 2015 р. склало 18,4 млн. куб. м, що у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 0,8 млн. куб. м, або на 4,7%. Споживання круглого лісу склало 12,8 млн. куб. м, що у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 0,5 млн. куб. м, або на 4,0%. Експорт: – у натуральному вимірі 5,5 млн. куб. м, що у порівнянні з 2011 р. збільшився на 1,4 млн. куб. м, або на 32,6%; – у грошовому вимірі 296,3 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. збільшився на 13,0 млн. дол. США, або на 4,6%. Імпорт: – у натуральному вимірі 14 тис. куб. м, що у порівнянні з 2011 р. зменшився на 9,0 тис. куб. м, або на 39,1%; – у грошовому вимірі 1,4 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. зменшився на 1,4 млн. дол. США, або у 2 рази.

1.1. Діловий круглий ліс. Виробництво у 2015 р. склало 8,2 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 174 тис.куб.м., або на 2,2%. Споживання – 4,7 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 281 тис.куб.м., або на 5,6%. Експорт – у натуральному вимірі 3,5 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 446 тис.куб.м., або на 14,8%; у грошовому вимірі 237,5 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 3,0 млн. дол. США, або на 1,1%. Імпорт – у натуральному вимірі 14 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшився на 8,0 тис.куб.м., або на 36,4%; у грошовому вимірі 1,4 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 1,4 млн. дол. США або у 2 рази.

1.2. Паливна деревина. Виробництво у 2015 р. склало 10,2 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 0,7 млн.куб.м. або на 6,9%. Споживання – 8,1 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 255 тис.куб.м. або на 3,0%. Експорт – у натуральному вимірі 2,1 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 0,6 млн.куб.м. або у 1,8 рази; у грошовому вимірі 58,8 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 10,0 млн. дол. США або на 20,4%. Імпорт – у натуральному вимірі 0,2 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшився на 0,3 тис.куб.м. або у 2,4 рази; у грошовому вимірі 18,0 тис. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 19,0 тис. дол. США або у 2,1 рази

2. Деревне вугілля і відходи.

2.1. Деревне вугілля. Виробництво у 2015 р. склало 100 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. не змінилось. Споживання склало «-» 20 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшилась на 37 тис. тонн. Експорт – у натуральному вимірі 121 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшився на 38 тис. тонн або на 45,7%; у грошовому вимірі 37,4 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 1,0 млн. дол. США або на 2,6%. Імпорт – у натуральному вимірі 1,4

тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшився у 3,6 рази; у грошовому вимірі 1,1 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 0,5 млн. дол. США або у 1,8 рази.

2.2. Щепа і стружка. Виробництво у 2015 р. склало 560 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 139 тис.куб.м. або на 33,1%. Споживання – 358 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 45 тис.куб.м. або на 11,1%. Експорт – у натуральному вимірі 203 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 184 тис.куб.м. або у 10,7 рази; у грошовому вимірі 9,2 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 8,7 млн. дол. США або у 18,8 рази. Імпорт – у натуральному вимірі 0,37 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшився на 0,07 тис.куб.м. або на 15,9%; у грошовому вимірі 1,1 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 0,5 млн. дол. США або у 1,8 рази

2.3. Деревні відходи. Виробництво у 2015 р. склало 816 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 96 тис.куб.м. або на 13,3%. Споживання – 287 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 54 тис.куб.м. або на 23,2%. Експорт – у натуральному вимірі 529 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 42 тис.куб.м. або на 8,6%; у грошовому вимірі 38,7 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 1,7 млн. дол. США або на 4,5%. Імпорт – у натуральному вимірі 0,22 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшився на 0,01 тис.куб.м. або на 4,8%; у грошовому вимірі 98 тис. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 4 тис. дол. США або на 4,3%

3. Листові деревні матеріали. Виробництво склало у 2015 р. 2,4 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 296 тис.куб.м. або на 14,2%. Споживання – 2,2 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 144 тис.куб.м. або на 7,2%. Експорт – у натуральному вимірі 931 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 256 тис.куб.м. або на 37,9%; у грошовому вимірі 282,6 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 31,6 млн. дол. США або на 12,6%. Імпорт – у натуральному вимірі 702 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшився на 103 тис.куб.м. або на 17,3%; у грошовому вимірі 245,3 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 11,3 млн. дол. США або на 4,8%

4. Пиломатеріали. Виробництво у 2015 р. склало 2,0 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 112 тис.куб.м. або на 5,9%. Споживання – 407 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 20 тис.куб.м. або на 5,1%. Експорт – у натуральному вимірі 1,6 млн.куб.м., у порівнянні з 2011 р.

збільшився на 89 тис.куб.м. або на 5,9%; у грошовому вимірі 292,7 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 7,2 млн. дол. США або на 2,5%. Імпорт – у натуральному вимірі 7 тис.куб.м., у порівнянні з 2011 р. зменшився на 7 тис.куб.м. або у 2 рази; у грошовому вимірі 2,5 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 3,1 млн. дол. США або у 2,3 рази

5. Папір і картон. Виробництво у 2015 р. склало 1,1 млн. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшилось на 92 тис. тонн або на 9,3%. Споживання – 1,5 млн. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшилась на 62 тис. тонн або на 4,0%. Експорт – у натуральному вимірі 242 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшився на 4,1 тис. тонн або на 1,7%; у грошовому вимірі 350,6 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 1,4 млн. дол. США або на 0,4%. Імпорт – у натуральному вимірі 648 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшився на 150 тис. тонн або на 18,8%; у грошовому вимірі 758,4 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 198,5 млн. дол. США або на 20,7%

6. Деревна маса і рекуперований папір.

6.1. Деревна маса. Виробництво у 2015 р. склало 0 тис. тонн. (виробництво відсутнє) Споживання – 72 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 12 тис. тонн або на 14,3%. Експорт – 0 тис. тонн (експорт відсутній). Імпорт – у натуральному вимірі 72 тис. тонн, у порівнянні з 2010 р. зменшився на 12 тис. тонн або на 14,3%; у грошовому вимірі 51,0 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 18,9 млн. дол. США або на 27,0%

6.2. Перероблений папір. Виробництво у 2015 р. склало 147 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 192 тис. тонн або у 2,3 рази. Споживання – 478 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. зменшилось на 126 тис. тонн або на 20,9%. Експорт – у натуральному вимірі 6,3 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшився на 3,4 тис. тонн або у 2,2 рази; у грошовому вимірі 1,2 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. більше на 0,7 млн. дол. США або у 2,4 рази. Імпорт – у натуральному вимірі 337 тис. тонн, у порівнянні з 2011 р. збільшився на 69 тис. тонн або на 25,7%; у грошовому вимірі 60,8 млн. дол. США, що у порівнянні з 2011 р. менше на 8,8 млн. дол. США або на 12,7%.

Таким чином, у 2015 р. в Україні за обсягами виробництва лідирують паливна деревина (10 млн. 174 тис. м³) та діловий круглий ліс (8 млн. 163 тис. м³), їх питома вага в експорті лісової продукції склала відповідно 42% та 20,2% виробництва, що свідчить про сировинну спрямованість ЛПК.

**Виробництво, споживання та експорт-імпорт лісової продукції в Україні у
2015 р.**

Вид продукції	Од. виміру	Виробництво		Споживання		Експорт			Імпорт		Питома вага експорту в виробництві, %	Питома вага імпорту в споживанні, %
		тис. од	тис. од	тис. од	тис. од	тис. дол	дол/од	тис. дол	дол/од			
Всього					1337198		1165223					
Круглий ліс		18337	12845,3	5505,9	296329	54	1381	97	30,0	0,11		
Паливна деревина	куб. м.	10174	8122,2	2052	58787	29	18	90	20,2	0,002		
Діловий круглий ліс	куб. м.	8163	4723,1	3453,9	237542	69	1363	97	42,3	0,3		
Деревне вугілля, щепи, стружка і деревні відходи					83347		1389					
Деревне вугілля	тонн	100	-19,2	121,2	37442	309	1,4	1088	806	121,2		-6,8
Щепи і стружка	куб. м.	560,2	358,1	202,5	9160	45	0,4	203	549	36,1		0,1
Деревні відходи	куб. м.	815,8	287,1	529	38745	73	0,2	98	445	64,8		0,1
Пиломатеріали	куб. м.	2000	407,1	1599,9	292731	183	7,0	2497	359	80,0		1,7
Листові деревні матеріали	куб. м.	2477,7	2372,8	942,6	286609	304	837,7	283620	339	38,0		35,3
Деревна маса і рекуперований папір	тонн	147	557,1	6,3	1241	199	416,4	117962	283	4,3		74,7
Папір і картон	тонн	1079,4	1485,3	241,8	350566	1450	647,7	758368	1171	22,4		43,6
Деревні палети	тонн	210	59,7	150,4	15095	100	0,05	5	109	71,6		0,1
Інші агломерати	тонн	90	13	77	9280	121	0,001	1	1000	85,6		0,01

Значущість лісопромислового комплексу в економіці України

Галузі лісопромислового комплексу	Питома вага, %																							
	у випуску				у ВДВ				у експорті				у імпорті				експорту у випуску продукції				імпорту в обсязі внутрішнього споживання			
	2005	2010	2014		2005	2010	2014		2005	2010	2014		2005	2010	2014		2005	2010	2014		2005	2010	2014	
Лісове господарство	0,21	0,18	0,26	0,32	0,28	0,33	0,37	0,53	0,35	0,37	0,53	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	33,76	39,89	44,13	3,58	3,58	1,26	0,92	
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини; целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	2,14	1,81	1,93	1,48	1,20	1,27	2,07	2,48	2,07	2,38	2,48	3,06	2,88	3,14	3,14	3,14	19,15	25,39	27,74	25,62	25,62	30,36	34,54	
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	0,95	0,59	0,99	0,78	0,72	0,93	1,00	1,55	0,99	0,99	1,55	1,55	1,27	1,22	1,22	1,22	20,78	21,44	33,82	28,63	28,63	27,03	30,10	
Разом по лісопромислового комплексу	3,30	2,88	2,73	2,58	2,19	2,12	3,42	4,47	3,42	3,74	4,47	4,64	4,16	4,07	4,07	4,07	20,53	25,06	35,46	25,46	25,46	28,25	34,92	

За 2005-2015 рр. значущість лісового господарства в обсягах випуску продукції економіки України майже не змінилася, його питома вага становить 0,26 %. Питома вага галузі деревообробки (крім виготовлення меблів), целюлозно-паперового виробництва та видавничої діяльності зменшилася з 2,14 % випуску до 1,93 % у 2015 р. У структурі реалізованої продукції промисловості питома вага деревообробної промисловості зросла з 0,69 % у 2010 р. до 3,39 % у 2015 р. Питома вага виробництва меблів у обсязі реалізованої продукції промисловості збільшилася з 0,46 % у 2010 р. до 0,59 % у 2015 р.

У цілому лісопромисловий комплекс забезпечив у 2014 р. 2,7 % випуску продукції. Кількість зайнятих у лісовому господарстві зменшилася у 2011-2015 рр. у 1,6 рази. Питома вага зайнятих у загальній кількості штатних працівників зменшилася з 0,78 % у 2005 р. до 0,65 % у 2015 р. Так само у 1,5 рази зменшилася кількість зайнятих у деревообробці, целюлозно-паперовій промисловості та видавничій діяльності (питома вага у зайнятості склала 0,8 %). На тлі загального падіння кількості зайнятих в усіх галузях, і, особливо, у промисловості, зросла у 1,4 рази кількість зайнятих у виробництві меблів, іншої продукції, ремонті та монтажу обладнання. У цілому лісопромисловий комплекс у 2015 р. забезпечив робочими місцями 2,53 % найнятих працівників.

ЛПК України має тісні зв'язки з іншими видами економічної діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Зв'язки лісопромислового комплексу з іншими видами економічної діяльності

Галузі лісопромислового комплексу	Види економічної діяльності, які є найбільшими споживачами продукції лісопромислового комплексу (питома вага у споживанні для цілей виробництва)				
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини; целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність (50,47%)	Лісове господарство та пов'язані з ним послуги (24,04%)	Добування вугілля, лігніту і торфу; добування уранової торієвої руд (12,31%)	Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування (2,98%)	Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги (2,98%)

Галузі лісопромислового комплексу	Види економічної діяльності, які є найбільшими споживачами продукції лісопромислового комплексу (питома вага у споживанні для цілей виробництва)				
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	Виробництво продуктів нафтоперероблення (12,54%)	Лісове господарство та пов'язані з ним послуги (12,0%)	Транспорт. Складське господарство (9,8%)	Машинобудування (4,25%)	Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та ін. (2,61%)
Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування	Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування (44,35%)	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції (14,04%)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (8,06%)	Лісове господарство (4,71%)	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (3,86%)
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування (12,92%)	Металургія і виробництво (8,39%)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (8,30%)	Виробництво машин та устаткування (7,64%)	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування (7,22%)

Складено автором за даними [5-9]

Найбільшими споживачами продукції лісового господарства є деревообробна промисловість (50,5 % усього спожитого для цілей виробництва), добування вугілля (12,3 %). Найбільшими споживачами продукції деревообробної промисловості є власне сама ця промисловість (33,8 %) і харчова промисловість (23,0 %). Усього для виробничих цілей споживається 81,6 % виробленої продукції ЛПК.

Найбільші матеріальні витрати лісового господарства припадають на продукцію нафтоперероблення (12,5 %), та власну продукцію (12,0 %). Найбільша питома вага у витратах деревообробки припадає на власну продукцію (44,4 %). Серед галузей ЛПК найбільша питома вага матеріальних витрат у випуску у виробництві деревини – 74,6 %, найменша – у лісовому

господарстві – 48,4 %. У цілому матеріальні витрати ЛПК складають 69,53 % у випуску продукції.

Структура обсягів реалізованої продукції лісопромислового комплексу у 2015 р. : ліквідна деревина 8016 млн грн. (10,2%), деревообрана промисловість 18570 млн грн (23,6%), целюлозно-паперова промисловість 28583 млн грн. (36,3%), поліграфічна продукція 10599 (13,5%); меблева продукція 10528 млн грн. (13,4%), паливні брикети 2394 млен грн. (3,0%).

За даними офіційної статистики зовнішньоторговий оборот України (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) у 2015 р. склав 2,88 млрд.дол.США, експорт – 1,82 млрд.дол.США, імпорт – 1,06 млрд.дол.США, позитивне сальдо – 766,5 млн.дол.США. Питома вага зовнішньої торгівлі (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) в загальному обсязі товарів по Україні (в грошовому виразі) у 2015 р.: в експорті – 4,8%, в імпорті – 2,8%.

Структура експорту деревини та виробів із неї зміщується в бік зростання частки останніх. Введення мораторію на експорт лісу (з листопада 2015 року – на всю деревину, крім сосни; з січня 2017 року – на сосну) посилило цю тенденцію – частка деревини в експорті групи «деревина та вироби з неї» знизилася з 36% у 2013 році до 20% у 2016 році [10].

Географічна структура експорту / імпорту (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) по основних країнах-партнерах:

Польща – експорт 194,7 тис. дол. США (10,7%), імпорт 127,3 тис. дол. США (12,0%);

Румунія – експорт 135,4 тис. дол. США (7,4%), імпорт 31,7 тис. дол. США (3,0%);

Німеччина – експорт 93,1 тис. дол. США (5,1%), імпорт тис. дол. США 140,8 (13,3%);

Туреччина – експорт 163,2 тис. дол. США (8,9%), імпорт 14,2 тис. дол. США (1,3%);

Росія – експорт 444,5 тис. дол. США (24,4%), імпорт 217,2 тис. дол. США (20,5%);

Китай – експорт 51,3 тис. дол. США (2,8%), імпорт 58,6 тис. дол. США (5,5%);

інші країни – експорт 742,8 тис. дол. США (40,7%), імпорт 468,6 тис. дол. США (44,3%).

Висновки. Проведений аналіз дозволив визначити стан і тенденції розвитку лісопромислового комплексу України, оцінити структуру виробництва, споживання, експорту та імпорту лісової продукції.

В Україні ЛПК формується в умовах лісодефіциту, лісистість країни становить в середньому 14 %. Недостатній рівень лісистості території України, низька продуктивність лісів, корупція в лісовій галузі спричиняють складнощі у забезпеченні лісопромислового комплексу власною сировиною і призводять до зростання залежності його від імпорту. Для вирішення даної проблеми слід переходити на комплексне використання лісових ресурсів та вести пошук заміників лісової сировини. ЛПК потребує реконструкції і переозброєння діючих підприємств, впровадження інноваційних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій на основі світових досягнень науки і техніки. Поглиблення комплексної переробки деревини, збільшення в обсягах виробництва напівфабрикатів і виробів з деревини (меблів, столярно-будівельних виробів, паперу, картону, паперових виробів та друкованої продукції тощо) неможливе без інвестицій та державної підтримки.

Стратегічними напрямками розвитку ЛПК України є: забезпечення екологічно орієнтованого та комплексного використання лісових ресурсів; забезпечення в повній мірі сировиною вітчизняних товаровиробників; перехід до комплексної переробки деревини; проведення модернізації підприємств; впровадження інноваційних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій; збільшення інвестицій; підвищення конкурентоспроможності продукції ЛПК; подолання корупції в лісовому господарстві.

Література

1. Корончевська О. Види та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств лісопромислового комплексу // Вісник Львівського університету. – Серія економічна. – 2012. – Випуск 47. – С. 412-417.

2. Дребот О. Сутність лісового комплексу: теоретичні та методологічні аспекти // Економіст. – 2011. – №10. – С.14-16.

3. ForesSTAT [Electronic resource]. – Access mode : <http://faostat.fao.org/site/626/default.aspx>.

4. State of the World's Forests 2016 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.fao.org/publications/sofo/2016/en/>

5. Основні показники ведення лісгосподарської діяльності (1990-2016). Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/sg/lis/lis_u/lgd2016_u.htm
6. Статистичний щорічник України за 2016 рік. Державна служба статистики України за ред.. І.Є. Вернера. К., 2017. – 610 с.
7. Виробництво промислової продукції. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2016/pr/vr_rea_ovpp/vr_rea_ovpp_u/arh_vppv_u.html
8. Зовнішня торгівля товарами. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/zed.htm
9. Лісове господарство та мисливство. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/cg.htm
10. Аналіз тенденцій зовнішньої торгівлі товарами України за регіонами і товарними групами. Департамент монетарної політики та економічного аналізу НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50356637>

References

1. Koronchewska O. Types and ways of increase of efficiency of activity of enterprises of the forest complex // Bulletin of Lviv University, Economic series, 2012, No 47, Pp. 412-417.
2. Drebot A. The Essence of the forest complex: theoretical and methodological aspects // Economist, 2011, No. 10, Pp. 14-16.
3. ForesSTAT [Electronic resource]. – Access mode : <http://faostat.fao.org/site/626/default.aspx>.
4. State of the World's Forests 2016 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.fao.org/publications/sofo/2016/en/>
5. Key indicators of forest management (1990-2016). State statistics service of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/sg/lis/lis_u/lgd2016_u.htm
6. Statistical Yearbook of Ukraine for 2016. The state statistics service of Ukraine, Kiev, 2017, 610 p.
7. Industrial output. State statistics service of Ukraine Виробництво промислової продукції [Electronic resource]. – Access mode : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2016/pr/vr_rea_ovpp/vr_rea_ovpp_u/arh_vppv_u.html

8. Merchandise trade. State statistics service of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode : https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/zed.htm
9. Forestry and hunting. State statistics service of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode : https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/cg.htm
10. Analysis of trends in foreign trade of goods in Ukraine by regions and commodity groups. Department of monetary policy and economic analysis of the NBU [Electronic resource]. – Access mode : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50356637>